

Nieuwsbrief IVN Eemland

mei 2020

Weiland in de polder bij Eemnes.

Natuuragenda Eemland

- **Alle activiteiten**, inclusief de Voorjaarsexcursie in mei, zijn afgelast in verband met coronabesmetting. Er worden plannen gemaakt voor een najaarsexcursie en anders komt er in 2021 een voorjaarsexcursie.
- **Maandag 15 juni**, vergadering coördinatoren IVN Eemland, 20.00 uur, Vogelzang aan de Molenstraat (onder voorbehoud, begin juni duidelijkheid).
- **Zaterdag 20 juni**, vrijwilligersmiddag, 16.00-19.00 uur, Jachthuislaan 68, Soest (onder voorbehoud).
- **Zaterdag 11 september 2021**, hele dag, viering 60 jaar IVN in en rond Kasteel Groeneveld in Baarn.

Eemland heeft hoogste weidevogeldichtheid

● Eemland kent in de provincie Utrecht de hoogste dichtheid aan weidevogels, meer nog dan in de vogelgebieden in het westen van de provincie: 50,6 broedpaartjes per 100 hectare. In Eemland leeft een kwart van alle weidevogels in de provincie en daarmee is de regio het vogelrijkste gebied in Utrecht. Het reservaat bij Eemnes springt er in Eemland uit met een zeer hoge dichtheid aan weidevogels. Dat blijkt uit de inventarisatie over 2019 van weidevogels in de provincie Utrecht, die gemaakt is door ecologisch onderzoeksbureau Van der Goes en Groot. Dat stelt ook vast dat het doel van de provincie, minstens 2000 paar grutto's (foto) per jaar in de provincie, ruimschoots gehaald is met 2500 paar.

● Waarom het in Eemland met 5524 hectare natuurgebied in de polders beter lukt dan in andere gebieden, heeft meerdere oorzaken. Er is genoeg voedsel te vinden rond de plas-drasgebieden en er is veel ruimte voor nesten in het vlakke land, ver van bomen of boerderijen. Ook voor kuikens zijn er genoeg insecten te vinden. Bovendien zijn er weinig roofdieren zoals vossen en marters. Tot slot wordt er actief met boeren samengewerkt die aan natuurbeheer doen.

● Uit tellingen blijkt dat in de laatste drie jaar in de provincie het aantal weidevogels met 1,4 procent is afgenomen, iets minder dan 0,5 procent per jaar. Het aantal grutto's is wel toegenomen met 4,2 procent. In Eemland zijn er 573 gruttopaartjes geteld en 604 Kievitpaartjes. Andere broedvogels in de Eemlandse weilanden zijn de tureluur (257), krakeend (181), scholekster (155), knobbelzwaan (96), graspieper (168),

veldleeuwerik (44), kuifeend (31), gele kwikstaart (23), bergeend (17), wulp (3) en zomertaling (2). In totaal dus 2303 vogelpaartjes in Eemland.

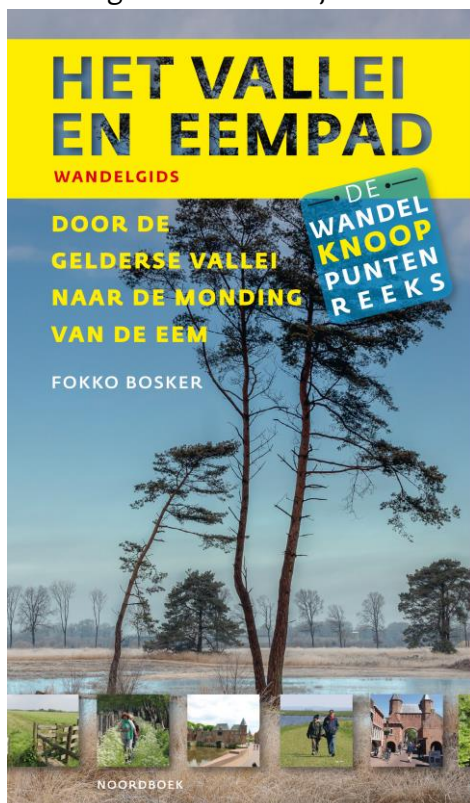
- In Eemland namen alleen de scholekster en gele kwikstaart in aantallen af. In de westelijke vogelgebieden in de provincie Utrecht wordt ook de zwarte stern aangetroffen, maar niet in Eemland. Ook de purperreiger is geteld, maar daarvan waren maar twee paartjes in Eemland. Op 2 mei zagen diverse vogelaars bij Eemnes ook kemphanen en kluten lopen, maar of ze er broeden is niet bekend.
- Het rapport van de provincie is [hier](#) te vinden onder agendapunt 3.12.

Door samenwerking met boeren in het Collectief Eemland zitten de Eempolders vol weidevogels.

Nieuwe wandelgids door Eemland en de Gelderse Vallei

- Van de Friese reisboekenschrijver Fokko Bosker verscheen eind april de gids Het Vallei en Eempad. Het bevat 22 wandelingen in het gebied tussen Otterlo en Laren. Het aardige van Boskers boek is dat hij zijn eigen ervaringen en opgedane kennis verhalend opschrijft, waardoor het veel achtergrondinformatie geeft over de gebieden waar hij doorheen wandelt. Meest westelijke punt is Laren, net over de provinciegrens bij

Eemnes. Daartussen loopt hij langs alle beken die de Eem van water voorzien. Er zit ook een stadswandeling door Amersfoort in, de plek waarop de beken in de Eem stromen. Rondjes kunnen gemaakt worden rond Barneveld, Bunschoten, De Klomp, Ede, Eemnes, Leusden, Nijkerk en Voorthuizen. Twee uitstapjes worden bij Bunschoten en Nijkerk gemaakt naar Flevoland. Totaal 400 kilometer. Groot voordeel van het Vallei- en Eemgebied is volgens Bosker dat er een doorsnee te vinden is van het Nederlandse landschap: de beboste flanken van Veluwe en Utrechtse Heuvelrug, stroomdalen, weidse polderlandschappen, monumentale plaatsen, landgoederen, coulissenlandschappen, hei en zandverstuivingen. „Geschapen voor de langzame tred van de wandelaar”, concludeert Bosker. Het korte uitstapje naar het Gooi noemt hij ‘een landschap gemaakt voor schilders en heiligen’.

- Het Vallei en Eempad. Uitgeverij Noordboek, Gorredijk. ISBN 9789056156251. 240 blz.

Vogelkastjes van kerkbanken

● Van uit de kerk gesloopte kerkbanken heeft Jan Roest onlangs drie vogelkastjes gemaakt, die naast de H. Familiekerk aan de Willibrordusstraat in Soest-Zuid zijn gehangen. Op deze manier hoopt hij een bijdrage te kunnen leveren aan de bestrijding van de eikenprocessierups in de bomen rond de kerk. In één kastje heeft zich inmiddels een pimpelmeespaartje gevestigd. Roest hoopt dat de vogels de rupsen gaan eten zodat er minder overlast ontstaan vanwege de brandharen van de gevreesde rups.

Bericht van de werkgroep Duurzaamheid

Lieve vrienden van EetbaarSoest & IVN Eemland
Duurzaamheidswerkgroep en de bomenplanters,

● Hier een update en wat tips voor deze bijzondere tijd. In deze gezondheids crisis en financiële crisis is lokaal, duurzaam, gezond voedsel belangrijker dan ooit. Pak de kans en plant een notenboom of een fruitboom, of breid je moestuin uit. Misschien wil je een fruitboom in een park in je buurt planten? We hebben een [stappenplan ontwikkeld](#) samen met de gemeente Soest. En als je een plek weet waar we meer eetbomen kunnen planten - laat het ons weten!

● Onze workshops zijn voorlopig afgelast. Daarom gaan we proberen om nog betere materiaal online te zetten. Hier is onze eerste [video over de slaboom](#), die nu vol hangt met lekkere bladeren: Loop een rondje in de omgeving en proef alle lindes die je tegenkomt. Welke vind jij het lekkerst?

● Het is broodbaktijd - veel mensen hebben meer tijd dan anders, en willen graag gezond en lekker brood bakken. Dan is natuurlijk de zuurdesembrood met graan uit Soest een topper. Instructies [vind je hier](#). Dit jaar verbouwt Joop van Het Derde Erf biologische tarwe en we kijken er naar uit om volkorenbroden daarvan te kunnen bakken, misschien al in augustus!

● In de boomgaard Soestdijk hebben we afgelopen winter 100 fruit- en notenbomen bijgeplant. Ook als je er niet kunt komen, is het nu mogelijk om de smaken van de boomgaard ook thuis te proeven. We hebben een kist appels aan Arjen van Elegast Cider in Hilversum (<https://elegastcider.nl/>) kunnen brengen, en daarvan was de cider deze week klaargesteld en gebotteld. De eerste Soestdijk-cider is vanaf volgende week te koop o.a. in de Ekoplaza in Soest.

● De kinderboerderij en educatief centrum Veenweide is voorlopig gesloten voor bezoekers, maar daar groeit het beter dan ooit. Zodra het weer open kan is het echt een aanrader om een rondje te lopen in de pluk-en-proef-tuin! Je kun meer lezen op

www.EetbaarSoest.nl over alle workshops en activiteiten die tot nu toe zijn geweest. Pas goed op elkaar en geniet van de gezonde buitenlucht!

Groeten Göran Christiansson en Wim Kok

Soester honing van De Veenweide

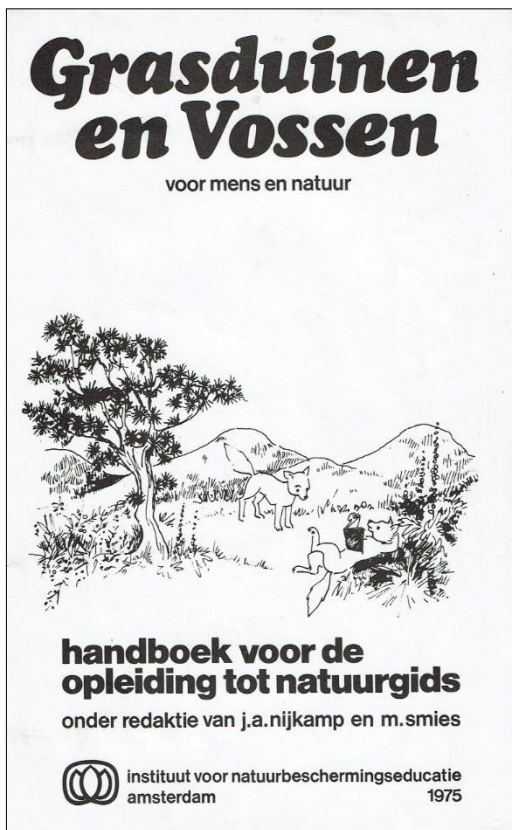

Binnenkort ga ik als imker van de bijenkast op kinderboerderij De Veenweide weer honing oogsten. Dat doe ik bij-vriendelijk: ik haal alleen het overschot aan honing op. Voor een bijenvolk is 14 kilo honing in de winter genoeg om op te overleven. Alles wat boven die 14 kilo uitkomt, haal ik eraf, zonder dat ik de bijen dus aanvullend suiker hoeft te geven. Vaak geeft een volk wel 30 kilo of meer. Wie een potje van 125 gram à 3 euro (1 stuk p.p.) alvast wil reserveren: mail pietvandijksoest@gmail.com. Het merk is Overbees, en wie goed kijkt ziet dat je de letter b ook als h kunt lezen, naar de wijk waar de bijenkast staat. Een tweede kast staat aan de Jachthuislaan bij Harm Jan Luth in de tuin. Piet van Dijk

Beleef de natuur

BIOLOGISCH MOMENT

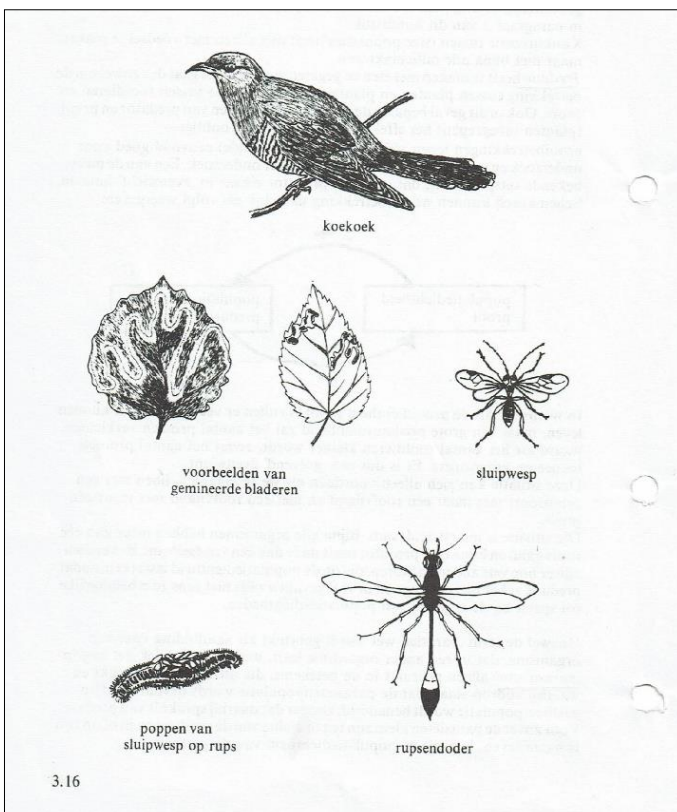
Op een bazar in Soest vonden we een kleine multomap met de complete gidsencursus van 1975. De a.s. natuurgids werd ook geacht iets te weten over planologie, het natuurbeleid en zelfs de interne organisatie van het IVN. Telkens moesten lappen aaneengeschreven tekst worden doorlopen. Welke natuurgids kent nog de woorden floravervalsing*, het bloten van gras**, of het woord scheisoorten***?

Warmtesom

Men meet vanaf 31 januari elke dag op hetzelfde tijd de temperatuur en men telt al die waarden bij elkaar op. Voor klein hoefblad is de warmtesom 250 graden Celsius. Dus: als die optelsom tot 250 is gekomen, bloeit het klein hoefblad. Voor hondsdrif is de **warmtesom** 500 graden. Zo'n plant gaat dus bloeien als hij na 31 januari een bepaalde warmtesom heeft ontvangen. Als we uit een reeks planten met opklimmende warmtesom de bloeidatum van één soort kennen, dan kunnen we die van een aantal andere voorspellen. Zo bloeit de appel ongeveer een week of drie na het in het blad komen van de witte paardenkastanje. Ook voor dieren gelden soortgelijke regels. Elzenhaantjes, kleine metaalblauwglanzende kevertjes, overwinteren op een droog plekje onder het mos. Als eind maart de elzenbladeren zijn ontloken, komen de haantjes naar boven en vreten gaatjes in deze bladeren. Hun warmtesom

moet dus iets groter zijn dan die van het elzenblad.

Het gidsje is verluchtigd met tal van zwart-witte tekeningen. Het was destijds te duur om allemaal glanzende kleurfoto's af te drukken. Een plant moet je ook kunnen kennen van een zwart-wittekening, was de redenering.

* **floravervalsing**: het uitzaaien of uitplanten van uitheemse soorten, anders dan in tuinen of parken, en van inheemse planten op plaatsen waar zij van nature niet thuishoren.

** **bloten van gras**: hieronder verstaat men het verwijderen van hinderlijke en schadelijke planten, het effenen van molshopen, het gras dat niet gegeten wordt afmaaien etc.

*** **scheisoorten**: plantensoorten die kenmerkend zijn voor een bepaalde associatie, die in zeer verwante associaties ontbreken, maar die in geheel andere niet verwante associaties ook kunnen voorkomen.